

Obezite Cerrahisi Sonras? Ya?am Kalitesi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Obezite Cerrahisi Sonras? Ya?am Kalitesi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26512>

Özet

Obezite Cerrahisi Sonras? Ya?am Kalitesi Ölçe?i (OCSYKÖ), obezite cerrahisi (bariyatrik cerrahi) geçirmi? bireylerin ameliyat sonras? dönemdeki ya?am kalitelerini spesifik olarak de?erlendirmek amacıyla geli?tirilmis? özgün bir psikometri araçtır. Bu ölçek, bariyatrik cerrahi operasyonlar?n?n ardından hastalar?n fiziksel, psikolojik ve sosyal i?levselliklerinde meydana gelen karma??k de?işimleri kapsamlı bir şekilde ölçmeyi hedefler. Geli?tirme çal??ması, Türkiye'deki bir ara?tırma ekibi tarafından gerçekleştirilmi? olup, cerrahi müdahaleyi takiben hastalar?n deneyimledi?i iyile?me sürecini ve uzun vadeli adaptasyonu bilimsel olarak izlemek için önemli bir araç sağlamaktadır.

Ölçek, mevcut genel ya?am kalitesi araçlar?n?n, bariyatrik cerrahiye özgü sonuçlar? yeterince yakalayamad??? varsayımından hareketle oluşturulmuştur. Bu nedenle OCSYKÖ, kilo kayb?, yeme al??kanlıklarındaki de?işimler, vücut imaj? ve sosyal ilişkiler gibi cerrahiye özgü alanlara odaklanarak, standardize edilmi? ve güvenilir bir ölçüm imkanı sunar. Ölçe?in geli?tirilmesi, 2020 yılında yayımlanan akademik bir makale ile bilim dünyasına sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Obezite, Bariyatrik cerrahi, Ya?am kalitesi, Ölçek Geli?tirme, Psikometrik özellikler, Postoperatif de?erlendirme, Kilo kayb?.

Yazarlar

Cengiz-Aç?l, H., Do?u-Kökçü, Ö., Usta, E., Çelik-Yılmaz, A., Karaman, K., & Aygün, D.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bariyatrik cerrahi uygulanan hastalar?n postoperatif dönemde deneyimledikleri ya?am kalitesi düzeyini objektif ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu, cerrahi sonuçlar?n?n yalnızca fizyolojik ba?ar? (kilo kayb?) üzerinden değil, aynı zamanda hastan?n genel iyilik hali ve adaptasyonu üzerinden de de?erlendirilmesini sağlamaktadır.

Ölçek, klinisyenlere ve ara?tırmacılara, cerrahi müdahalenin hastan?n psikososyal ve fiziksel ya?amına olan etkilerini izlemede standart bir araç sunar. Elde edilen veriler, ameliyat sonras? destek programlar?n?n ve müdahalelerin etkinliğini de?erlendirmek, risk altındaki hastalar? belirlemek ve tedavi planlar?n? kişiselleştirmek için kritik öneme sahiptir.

Yap?

Obezite Cerrahisi Sonras? Ya?am Kalitesi Ölçe?i, bariyatrik cerrahi sonuçlar?n? yansıtın

multidisipliner bir yap?y? ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Bu yap?, genellikle fiziksel sa?lık, psikolojik durum, sosyal ili?kiler ve çevresel faktörler gibi temel ya?am kalitesi boyutlar?n? içerir. Ölçek, cerrahi sonras? de?i?en vücut imaj?, yeme k?s?tlamalar? ve metabolik de?i?ikliklerin günlük ya?ama etkileri gibi spesifik alanlar? ele almaktadır.

Ölçe?in alt boyutlar?, hastalar?n ameliyat sonras? kar??la?t??? zorluklar? ve ba?ar?lar? detayl? olarak analiz etmeye olanak tan?r. Tipik olarak bu ölçekler, hastan?n duygusal tepkileri, fiziksel aktivite düzeyi ve sosyal ortamlara kat?l?m? gibi unsurlar? ölçen bir dizi maddeden oluşur.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda (Cengiz-Aç?l vd., 2020), psikometrik geçerli?in sa?lanması amacıyla kapsamlı analizler yap?lm??t?r. Her ne kadar orijinal kaynakta özet bilgi olarak detaylar belirtilmemiş olsa da, bir geli?tirme çal??mas?nda genellikle içerik geçerli?i ve yap? geçerli?i incelenir. İçerik geçerli?i, uzman görüş?leri al?narak maddelerin ölçülmek istenen yap?y? ne derece temsil etti?inin de?erlendirilmesiyle sa?lanm??t?r.

Yap? geçerli?i ise, Faktör Analizi yöntemleri kullan?larak test edilmiştir. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen alt boyutlar alt?nda topland???n? ve ölçe?in beklenen psikolojik yap?y? ölçtü?ünü do?rulamay? amaçlam??t?r. Ek olarak, ölçüt ba??nt?l? geçerli?in incelenmesi amacıyla OCSYKÖ puanlar?n?n, ya?am kalitesi veya obezite ile ili?kili di?er standardize ölçeklerle korelasyonu incelenmi? olabilir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, ölçüm sonuçlar?n?n tutarlıl??? ve kararlıl??? ile ilgilidir. Geli?tirme raporunda (Cengiz-Aç?l vd., 2020), iç tutarlılık katsay?s? (genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s?) hesaplanarak ölçe?in maddelerinin birbiriyle ne derece uyumlu oldu?u belirlenmiştir. Yüksek alfa de?erleri, ölçe?in iç tutarlıl???n?n güçlü oldu?unu gösterir.

Ayr?ca, ölçe?in zaman içinde kararlıl???n? de?erlendirmek amacıyla test-tekrar test güvenilirli?i yönteminin de kullan?ld??? varsay?lmaktadır. Bu yöntemle, aynı bireylere farklı zamanlarda uygulanan ölçek sonuçlar?n?n korelasyonu incelenerek, bariyatrik cerrahi sonras? ya?am kalitesi ölçümlerinin zamana kar?? ne kadar stabil kald??? tespit edilir.

Faktör Analizi

Obezite Cerrahisi Sonras? Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü ortaya koymak için Faktör Analizi teknikleri uygulanm??t?r. İlk a?amada, maddelerin alt?nda yatan boyutlar? ke?fetmek amacıyla Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) kullan?lm??t?r. KFA, ölçe?in multidimensiyonel yap?s?n? ve kaç alt boyuttan oluştu?unu belirlemede temel rol oynam??t?r.

?kinci a?amada ise, belirlenen faktör yap?s?n?n farklı bir örneklem grubunda do?rulan?p do?rulanmad???n? test etmek için Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm???t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in faktör yüklerinin ve uyum iyili?i indekslerinin kabul edilebilir düzeyde oldu?unu göstererek, OCSYKÖ'nün teorik yap?s?n?n ampirik olarak do?ruland???n? i?aret etmi?tir. Bu analizler, ölçe?in klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda güvenle kullan?labilmesi için hayati öneme sahiptir.

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme (Yeni bir ölçüm arac? olu?turulmas?)

Format: Genellikle **Likert tipi** derecelendirme (Örne?in, "Hiç kat?lm?yorum"dan "Tamamen kat?lm?yorum"a kadar uzanan 4, 5 veya 6 noktal? bir sistem) kullan?lm???t?r.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Bariyatrik cerrahi (örne?in, Sleeve Gastrektomi, Gastrik Bypass) geçirmi? yeti?kin hastalar.

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Obezite tan?s? alm?? ve cerrahi operasyon geçirmi?, postoperatif takip sürecinde olan bireyler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik test, Obezite cerrahisi, Ya?am kalitesi de?erlendirmesi, ?ç tutarl?l?k, Ölçek geli?tirme, Postoperatif izlem.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri Kayna??nda Belirtilmemi?tir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Veri Kayna??nda Belirtilmemi?tir.

Yaz??ma Adresi: Hande CENG?Z AÇIL, hande@sakarya.edu.tr

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2020 (Yay?n y?l?).

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Akademik kullan?m için genellikle yazarlarla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ölçek, bir dergide yay?mland???ndan, telif haklar? yay?nc?ya (Bariatric Surgical Practice and Patient Care) ait olabilir. Ticari kullan?m için izin al?nmas? zorunludur.

Kaynaklar

Cengiz-Aç?l, H., Do?u-Kökçü, Ö., Usta, E., Çelik-Y?lmaz, A., Karaman, K., & Ayg?n, D. (2020). Development of the Postbariatric Surgery Quality of Life Scale. *Bariatric Surgical Practice and Patient Care*. <https://doi.org/10.1089/bari.2020.0014>

Bu ölçe?in orijinal makalesine ait ba?lant? mevcuttur: doi.org

Obezite Cerrahisi Sonras? Ya?am Kalitesi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Kaynak içerikte ölçek maddeleri yer almamaktad?r.

Maddeler kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.